

Posudek vedoucího bakalářské práce

název práce:	Role médií v utváření sociokulturních regulativů. Obraz hodnot, norem a vzorů chování v časopisech životního stylu pro ženy a muže.
autorka:	Anna Herrová
vedoucí:	PhDr. Ondřej Hubáček, Ph.D.
školní rok:	2014/2015

Předmětem bakalářské práce je analýza rolí, jež sehrávají specializovaná lifestyleová média ve formování hodnot, norem a vzorů chování populace. Jde o téma, které je jedním z důležitých a aktuálních aspektů problematiky vztahů mezi médii a kulturou. Ve volbě tématu práce se tak projevuje snaha autorky přispět k analýze jednoho z podstatných kulturních problémů soudobé společnosti. Cílem, který si autorka klade, je empirickým výzkumem zjistit, jakou hrají média roli v utváření sociokulturních regulativů. I když při řešení práce se omezuje na analýzu vybraného segmentu tištěných médií.

První, teoretická část práce obsahuje rešerši vybraných základních, především mediálních teorií a studií, zabývajících se podstatou a vývojem masových médií, zejména tištěných. Přitom se soustřeďuje na otázky projevů a mechanismů účinků masových médií a jejich vlivu na příjemce. Hlavně těch aspektů, které mají přímý vztah k předmětu práce. To znamená působení médií jako prostředek socializace a obecně šíření hodnot a norem ve společnosti či jako zdroj poznání, role médií v konstruování, objektivizaci a interpretaci reality a tištěných médií na životní styl a spotřební chování čtenářů. V této části je uveden také elementární přehled přístupů k výzkumu médií a jejich metodologických zásad, zejména obsahové analýzy a hloubkového rozhovoru, tedy dvou metod, jež autorka sama ve své práci použila.

Rešerše se sice omezuje jen na poměrně úzký okruh základní literatury, ale v zásadě je pro daný účel, tedy jako východisko pro konceptualizaci a operacionalizaci řešené problematiky, dostatečná. Přesto jí lze několik věcí (kromě překlepů a stylistických neobratností) vytknout. Nejvíce snad to, že když už pracuje především se sekundárními zdroji i v případech nejznámějších mediálních studií či teorií, neuvede alespoň odkaz na jejich autory (např. Paul Felix Lazarsfeld, Bernard Berelson a Hazel Gaudet v případě dvoustupňového modelu komunikace nebo Maxwell McCombs a Donald Shaw v případě teorie Agenda setting). Kromě toho považuji za nedostatek této části práce, že neobsahuje samostatnou rešerši odborné literatury zabývajících se sociokulturními regulativy. Teoretická východiska pro konceptualizaci a operacionalizaci hodnot, norem a vzorů chování obsahuje pouze rozptýleně v rámci rešerši těch mediálních teorií a studií, které se jimi zabývají, a v kontextu, v němž se jimi zabývají. Přitom jde o z hlediska předmětu práce klíčové pojmy a navíc pojmy, jež patří mezi základní kategorie studia kultury. To je možná i důvodem, proč autorka s těmito pojmy ani při interpretaci výsledků vlastního výzkum explicitně příliš nepracuje.

Těžištěm druhé, analytické části práce je objasnění metodologického pojetí vlastního empirického zkoumání dané problematiky a prezentace získaných výsledků a jejich

interpretace. Autorka nejprve popisuje cíl a metody výzkumu (obsahová analýza vybraných časopisů a hloubkové rozhovory s reprezentanty jejich cílových skupin), včetně výběrů časopisů (Elle jako nejčtenější lifestylový časopis pro ženy a Maxim jako nejčtenější lifestylový časopis pro muže) a výběru respondentů pro hloubkové rozhovory. Pak uvádí výchozí předpoklad, že zjištěné rozdíly v obsahu časopisů odpovídají předpokládaným rozdílům v životním stylu jejich čtenářů a čtenářek. A z něj odvozené vstupní hypotézy, týkající se vlivu časopisů jednak na spotřební chování čtenářů a čtenářek (tři hypotézy) a jednak na jejich hodnotovou orientaci (pět hypotéz).

Prezentace získaných dat obsahuje u obou časopisů nejprve jejich charakteristiku a standardní strukturu obsahu. Poté následuje přehled klíčových témat podílejících se na vytváření obrazu životního stylu v daném časopise ve sledovaném období s kvantifikací podílu jednotlivých témat na celkovém obsahu časopisu. Z textu ani z přílohy obsahující grafy však není zřejmé, zda uvedená procenta vyjadřují četnost výskytu daných témat nebo plochu, která je jim věnovaná, či jinou proměnnou. Následně autorka provádí srovnání výsledků mezi oběma časopisy a nakonec dospívá k verifikaci vstupních hypotéz. Pro určité dokreslení a někdy i korekci závěrů týkajících se hypotéz využívá poznatků z provedených hloubkových rozhovorů. Získané výsledky jsou v některých případech v souladu se vstupními hypotézami (např. ženy se ve spotřebním chování nechají lifestylovými časopisy ovlivnit více než muži), naopak jiné výsledky je podporují jen částečně (např. ženy upřednostňují vzhled před charakterem).

Autorka v práci prokázala orientaci v základní odborné literatuře i schopnost formulovat řešenou problematiku a operacionalizovat ji pro empirický výzkum. A stejně tak i vybrat a aplikovat vhodné výzkumné techniky a analyzovat a interpretovat výsledky ve vztahu k verifikaci vstupních hypotéz.

Pro obhajobu mám dva dotazy vycházející ze srovnání předmětu a cíle práce s výsledky jejího řešení.

Za prvé, pokud (jak autorka podle svého názoru zjistila) mají lifestylové časopisy vliv na sociokulturní regulativy, jde jen o ty, které se bezprostředně projevují ve spotřebním chování, nebo o obecnější hodnoty, normy a vzory chování, projevující se např. v profesních aspiracích nebo v rodinných či jiných sociálních vztazích? Za druhé, lze z poznatků získaných analýzou dvou lifestylových časopisů usuzovat alespoň hypoteticky něco obecněji o roli médií v utváření sociokulturních regulativů?

Přes uvedené připomínky předložená bakalářská práce splňuje požadavky, a proto ji doporučuji k obhajobě. Navrhuji klasifikace dobře.

V Praze dne 1. září 2015

.....

PhDr. Ondřej Hubáček, Ph.D.